

УЮШМАГАН ЁШЛАРНИ ҲАЁТГА ТЎҒРИ ЙЎНАЛТИРИШДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИНГ ТУТГАН ЎРНИ

Абдирахмонов Л.Л

(УрДПИ, ўқитувчи)

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда ёшларни ватанпарварлик, миллий анъана ва қадирятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш, маънавий етук ва жисмонан соғлом баркамол авлодни вояга етказиш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида муайян ишлар амалга оширилди⁴.

Хозирги вақтда бизнинг Ўзбекистонда ўсиб келаётган ёш авлоднинг соғлигини сақлаш ва мустаҳкамлашга, аҳолининг умумий жисмоний маданиятини ошириш масалаларига жиддий еътибор берилмоқда. Шу сабабдан ҳам жисмоний маданиятга катта аҳмият билан қараймиз, чунки у ёшларнинг соғлигини мустаҳкамловчи ва жисмоний имкониятларини оширувчи муҳим омиллардан биридир.

Ватанимизнинг келажаги, халқимизнинг эртанги куни, мамлакатимизнинг дунё ҳамжамиятидаги обрў-еътибори фарзандларимизнинг авваламбор униб ўсиб, улғайиб қандай инсон бўлиб ҳаётга кириб боришига боғлиқ⁵.

Шу каби жиҳатларни эътиборга олган ҳолда аҳолининг кенг қатлами, айниқса ёшлар онги ва қалбида мустақиллик ғоясига, юқори маънавият ва инсонпарварлик анъаналарига садоқат туйғулари янада чуқур илдиз отиши, радикализм ва экстремизмдек ёт ғояларга қарши иммунитетни мустаҳкамлаш, жамиятнинг ўсиб келаётган интеллектуал, эстетик ва маданий эҳтиёжларини таъминлашга йўналтирилган маъданий-оммавий тадбирлар ўтказишни доимий ташкил этишни йўлга қўйишимиз лозим.

Бундай ишларни йўлга қўйишнинг пировард мақсади болалар, айниқса қизларни спорт билан шуғулланишга кенг жалб этиш, болалар спортини ҳар томонлама ривожлантириш, болалар спорт таълими сифатини ошириш орқали барча ҳудудларда болалар спорт объектлари тармоғини янада кенгайтириш, шу асосда кўзланган асосий мақсад ўсиб келаётган ўсмирлар ва қизларнинг соғлигини мустаҳкамлаш ва барқарор жисмоний ривожланишини таъминлаш⁶ни ўз ичига олади.

Биринчи президентимиз, мустақиллигимиз асочиси И.А.Каримов айтганидек, биз фақатгина бугунги кунни емас, балки эртанимизни, келажак авлодларни ҳам ўйлашимиз керак. Бугун биз хато қилиб қўйсак, фарзандларимиз келажакда қоқилиб қолишини ҳисобга олмасак, бу катта-гуноҳ бўлади⁷.

Мамлакатнинг эртанги ҳаракатлантирувчи асосий кучи бўлган ёшларини соғлом ва жисмонан баркамол бўлиши ҳар бир эртанги кунидан умид қилиб яшайдиган

⁴ O'zbekiston respublikasi prezidentining "Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi farmoni. 2017 yil 10 iyul. 13 b.

⁵ I.A.Karimov, "Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch" Toshkent, "Ma'naviyat" 2008 y.

⁶ O'zbekiston respublikasi prezidentining "Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga sharh. "Xalq so'zi" 2017 yil 17 fevral, 35 son, 2 b.

⁷ I.A.Karimov, "O'zbekiston: milliy istiqloq, iqtisod, siyosat, mafkura". Toshkent, "O'zbekiston" 1996 y, 4b.

миллат ва халқ учун хосдир. Ўзбекистон аҳолисининг кўпчилиги қисми ҳозирги кунда қишлоқларда яшашларини эътиборга олган ҳолда бу ерларда истиқомат қилаётган ёшларнинг уюлмаган қатламини жисмоний тарбия ва спорт секцияларига жалб қилишимиз лозим. Ҳозирги кунда айниқса қишлоқларда истиқомат қилаётган аҳолининг кўпчилиги қисми спорт тўғрисида қатнамайди, бунинг бир қанча асосли сабаблари мавжуд:

- қишлоқ аҳолисининг, айниқса қизларнинг спорт залларига келишга уялиши;
- мавжуд спорт залларида аёл мураббийларнинг камчилиги ташкил қилиши;
- кўпчилиги спорт секцияларининг узоқда жойлашганлиги.

Жамиятимизда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, аҳолининг, айниқса ёш авлоднинг жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан мунтазам шуғулланиши учун замон талабларига мос шарт-шароитлар яратиш, спорт мусобақалари орқали ёшларда ўз иродаси, кучи ва имкониятларига бўлган ишончни мустаҳкамлаш, мардлик ва ватанпарварлик, она Ватанга садоқат туйғуларини камол топтириш, шунингдек, ёшлар орасидан иқтидорли спортчиларни саралаб олиш ишларини тизимли ташкиллаштириш ҳамда жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантиришга йўналтирилган кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда⁸.

Ҳар бир маҳаллада спортга йўналтирилган секцияларини ташкил қилишимиз лозим. Бу ерда аҳолининг барча қатлами, айниқса ўқиш ва меҳнат фаолияти билан банд бўлмаган ёшларни тош кўтариш, армрестлинг, шахмат, шашка ва стол тенниси каби спортнинг оммавий турларига жалб қилиб вақтини қамраб олсак ижобий натижаларга еришишимиз мумкин. Ўзбекистонда жисмоний тарбияни ташкил етишининг икки: давлат ва жамоа-ҳаваскорлик шакли мавжуд⁹. Президентимиз Ш. Мирзиёевнинг “Жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги 3031сонли фармонида маҳаллаларда жамоатчилик асосида спорт тарғиботчилиги ишларини ташкил қилиш борасида кўрсатма бериб ўтилган. Машғулотларга рабар сифатида мактаб ва коллежларда фаолият олиб бораётган ўқитувчиларни жалб қилишимиз мумкин. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фуқароларнинг яшаш жойи ва дам олиш жойи бўйича жисмоний тарбия ҳамда спортни ривожлантириш учун шароитлар яратади, шу жумладан жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги мутахассисларни жалб етиш йўли билан шароитлар яратади¹⁰.

Бундай спорт секцияларни жамоатчилик асосида маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда ташкил қилиш лозим, чунки бу ерда оиласи нотинч, хулқи оғир ёшлар билан маҳалла фаоллари ва профилактика инспекторлари ҳамкорликда ишлаш имкони мавжуд. Спорт секцияларини ташкил қилишдан кўзланган асосий мақсад

⁸ O'zbekiston respublikasi prezidenti Sh.Mirziyoyevning "Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmon. "Xalq so'zi" 2017 yil 17 fevral, 35 son, 2 b.

⁹ R.S.Salomov, "Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubi", darslik 1 jild. Toshkent "ITA PRES" 2014 y, 32b.

¹⁰ O'zbekiston Respublikasining Qonuni "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida" (yangi tahriri) 30 modda.

аҳолининг уйишмаган қатламини ташкил қилувчи ёшларнинг ётиборсиз қолишининг олдини олиш, аҳоли саломатлик даражасини ошириш ва қолаверса Ўзбекистон миллий терма жамоаларига спортнинг муайян турлари бўйича босиқчи равишда захира тайёрлаб боришни ҳам кўзда тутди.

Хулоса қилиб айтганда Ўзбекистон мустақилликга эришгандан кейинги давр ичида ёшлар масаласига ётибор давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Ҳозирги кунга келиб ёшлар масаласида бир қатор фармон ва қарорлар ижроси тامينланмоқда. Шу билан бир қаторда, замон шиддат билан ривожланиб бораётган бир даврда ёшларимизнинг бўш вақтларини тўғри ташкиллаштириш, ватанпарварлик руҳида тарбияламоғимиз лозим.